

Бойчевська І.Б.
кандидат педагогічних наук
старший викладач кафедри іноземних мов
Уманський державний педагогічний університет
ім. Павла Тичини

БАГАТОМОВНІСТЬ ЯК ВИЗНАЧНИЙ ФАКТОР ОСВІТНЬОЇ ПОЛІТИКИ У КРАЇНАХ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ

У Європейському Союзі існує 23 офіційних мови. Усі вони рівні і кожна має право бути використана як офіційна мова ЄС. Водночас європейські уряди всіляко підтримують політику багатомовності, що відкриває нові можливості для успішного працевлаштування та побудови кар'єри. Багатомовність стала одним із пріоритетів європейської політики. Щороку в ЄС виділяють мільйони євро на вивчення мов в університетах та лінгвістичних школах, а 84% європейців вважають, що кожний громадянин ЄС повинен володіти, щонайменше, однією мовою, окрім своєї рідної.

Декларується, що мета мовної політики ЄС - збереження мовної різноманітності спільноти та сприяння оволодінню громадянами ЄС іноземними мовами, що уже давно стало окремим напрямом діяльності Єврокомісії і має назву "політика у сфері навчання іноземних мов" (Language Learning Policies). Першою всеосяжною програмою, спрямованою на це, була Lingua, запроваджена в 1989 році. 2001 рік був проголошений Європейським роком мов. А в 2002 році на Барселонському саміті Європейської ради глави держав та урядів оголосили про впровадження в освітні системи країн-членів принципу "рідна мова плюс дві іноземні" та "індикатора лінгвістичної компетентності". Він передбачає вивчення, щонайменше, двох іноземних мов з раннього віку і має стати частиною діяльності закладів шкільної, університетської та професійно-технічної освіти ЄС [1].

Задля сприяння вивченню іноземних мов значно розширено програми Socrates та Leonardo. У їх реалізацію було інвестовано близько 150 млн. євро, що на 66% більше, порівняно з 2000-2002 рр. Мовна політика стала однією з пріоритетних у нових програмах ЄС на 2007-2013 рр. Згідно з Лісабонською стратегією міністри освіти визначили три основні мети до 2010 року: вдосконалення якості та ефективності європейської системи освіти; забезпечення рівного доступу до освіти; відкриття доступу до освіти іншим країнам [3].

У той же час, рівень впровадження мовної політики ЄС в кожній країні Європейського Союзу є різними. У Болгарії, наприклад, вивчення іноземних мов стало частиною реформи національної освітньої системи, прийнятої парламентом Болгарії у 2006 році. Уряд Угорщини запровадив стратегію викладання та вивчення іноземних мов World Language Programme («Програму світові мови»). В межах цієї програми передбачено:

- значне підвищення фінансування вивчення іноземних мов в школі;
- запровадження року інтенсивного вивчення іноземної мови у сфері обов'язкової освіти;
- іспит з іноземної мови після закінчення школи;
- збільшення на 40% навчального часу, присвяченого вивченню іноземних мов тощо [2].

У Німеччині, Нідерландах, Франції, Фінляндії та Австрії запроваджується сертифікат "Сертілінгва", який буде доповнювати шкільний сертифікат та визначати мовну компетентність учня. Для контролю за реалізацією мовної політики ЄС вводяться «індикатор лінгвістичної компетентності», загальноєвропейське тестування дітей до 16 років на знання найпоширеніших у ЄС іноземних мов, проведення Європейських оглядів мовної компетенції.

Як свідчать дослідження найпоширенішою мовою в Європі є саме англійська. Нею або як рідною (13%), або як іноземною (38%) володіють більше половини (51%) європейців. Після неї йдуть французька та німецька (по 14%), іспанська та російська (по 6%) мови. 77% європейців погоджуються з

тим, що як першу іноземну мову їхні діти повинні вивчати англійську. 90% учнів середніх шкіл усієї Європи сьогодні вивчають англійську [2].

Перспектива домінування англійської мови в комунікації спільноти уже тепер примусила європейських інтелектуалів говорити про необхідність заохочення європейських громадян вивчати другу мову, яка не є мовою міжнародного спілкування, внаслідок чого запропоновано вивчати легку для засвоєння іноземну мову, яка має бути близькою до рідної. Фактично запроваджується концепція другої рідної мови, вивчення якої повинно починатися в школі та тривати у вищому навчальному закладі та супроводжуватися вивченням історії, культури та літератури народу, який спілкується цією мовою [1].

Таким чином, країни Європейського Союзу прагнуть спонукати своїх громадян до вивчення кількох іноземних мов та створюють для цього всі необхідні умови. Однак, найпоширенішою мовою в Європейському Союзі все ще залишається саме англійська мова.

ЛІТЕРАТУРА

1. Мовна політика ЄС. Статті про освіту в Україні [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.osvitavukraini.com/study/articles/884/>. – Заголовок з титул. екрану.
2. Тарасенко О. Пріоритетні напрями реалізації мовної політики Європейського Союзу / О. Л. Тарасенко [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.dy.nauka.com.ua/?op=1&z=146>. – Заголовок з титул. екрану.
3. The contribution of languages to the Lisbon Strategy [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://ec.europa.eu/languages/languages-of-europe/languages-2010-and-beyond_en.htm). – Заголовок з титул. екрану.